

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 02/03/2026
ADRODDIAD PENNAETH ADRAN CYNORTHWYOL	

Rhif: 3

Cais Rhif: C25/0914/44/LL

**Dyddiad
Cofrestru:** 26/01/2026

Math y Cais: Llawn

Cymuned: Porthmadog

Ward: Porthmadog (Dwyrain)

Bwriad: Cynnig i dynnu'r wal derfyn bresennol er mwyn darparu mynediad gwell i Gob Crwn, a chreu llwybr troed newydd ar gyfer cerddwyr a beicwyr.

Lleoliad: Llyn Bach, Porthmadog, LL49 9DF

**Crynodeb o'r
Argymhelliad:** Caniatáu gydag amodau

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 02/03/2026
ADRODDIAD PENNAETH ADRAN CYNORTHWYOL	

1. Disgrifiad:

- 1.1 Cais llawn sydd ger ein bron i ddymchwel wal derfyn presennol er mwyn darparu mynediad gwell i Gob Crwn, a chreu llwybr troed (2.75m o led gyda phant draenio 1.5m o led gyfochrog) newydd ar gyfer cerddwyr a beicwyr. Ar hyn o bryd mae'r llwybr anffurfiol yng Nghob Crwn yn cynnwys ardal o laswellt ac wyneb anwastad nad ydynt yn cydymffurfio a safonau Teithio Llesol ac a safonau hygyrchedd cyfoes. Mae'r cynnig yn cynnwys adeiladu llwybr teithiol llesol ar y cyd ar gyfer cerddwyr a beicwyr. Mi fydd y gwelliant yn disodli rhannau o arwyneb glaswelltog presennol a llwybr cadarn, gwastad a hygyrch.
- 1.2 Gorwedd y safle ar bwys maes parcio Llyn Bach mewn ardal a ddynodwyd ym Mharth 3 Lli-fogydd o dan bolisi TAN 15 a thu allan i'r ffin datblygu fel y nodir gan y Cynllun Datblygu ar y Cyd Gwynedd a Môn a hefyd o fewn dynodiad Ardal o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol.

2. Polisiâu Perthnasol:

- 2.1 Mae Adran 38(6) o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 a pharagraff 2.1.2 Polisi Cynllunio Cymru yn pwysleisio y dylid penderfynu ceisiadau yn unol â'r Cynllun Datblygu, oni bai bod ystyriaeth faterol cynllunio yn nodi fel arall. Mae ystyriaethau cynllunio yn cynnwys Polisi Cynllunio Cenedlaethol, a'r Cynllun Datblygu Lleol.
- 2.2 Mae'r Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn rhoi dyletswydd ar y Cyngor i ymgymryd â chamau rhesymol wrth arfer ei swyddogaethau i gyflawni'r 7 amcan llesiant sydd o fewn y Ddeddf. Mae'r adroddiad hwn wedi'i baratoi gan ystyried dyletswydd y Cyngor a'r 'egwyddor datblygu gynaliadwy', fel sydd wedi'i ddatgan yn Neddf 2015. Wrth ffurfio'r argymhelliad mae'r Cyngor wedi ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion hwythau.

2.3 Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Gwynedd a Môn 2011-2026 mabwysiadwyd 31 Gorffennaf 2017

PS1: Yr Iaith Gymraeg a'r Diwylliant Cymreig

PCYFF 2: Meini prawf datblygu

PCYFF 3 : Dylunio a siapio lle

PCYFF 4: Dylunio a thirweddau

ISA 2: Cyfleusterau cymunedol

AMG 5: Cadwraeth Bioamrywiaeth Leol

PS19: Gwarchod a ble'n briodol gwella'r amgylchedd naturiol

PS 4 : Trafnidiaeth gynaliadwy, datblygiad a hygyrchedd

AT 1: Ardaloedd Cadwraeth, Safleoedd Treftadaeth y Byd a Thirweddau, Parciau a Gerddi Hanesyddol Cofrestredig

PS 20: Diogelu a ble'n briodol gwella asedau treftadaeth

Canllaw Cynllunio Atodol (CCA) 'Cynnal a Chreu Cymunedau Nodedig a Chynaliadwy' (mabwysiedig Gorffennaf 2019)

2.4 **Polisïau Cenedlaethol:**

Cymru'r Dyfodol: Y Cynllun Cenedlaethol 2040
Polisi Cynllunio Cymru (Rhifyn 12 - Chwefror 2024)

Nodyn Cyngor Technegol 15: Datblygu, Lifogydd ac Erydu Arfordirol
Nodyn Cyngor Technegol 20: Cynllunio a'r Gymraeg

3. **Hanes Cynllunio Perthnasol:**

3.1 Nid oes hanes cynllunio perthnasol

4. **Ymgynghoriadau:**

Cyngor Cymuned/Tref:	Heb eu derbyn
Uned Drafnidiaeth:	Dim sylwadau
Cyfoeth Naturiol Cymru:	Heb eu derbyn
Dŵr Cymru:	Heb eu derbyn
Uned Hawliau Tramwy:	Heb eu derbyn
Uned Goed:	Heb eu derbyn
Uned Draenio Tir:	Cadarnhau fod y cais ar gyfer system draenio gynaliadwy wedi ei gymeradwyo
Bioamrywiaeth	Mae'r ymgeisydd wedi cynnwys Initial Environmental Appraisal, dyddiedig Medi 2025. Mae rhywfaint o lystyfiant, yn bennaf buddleia ar y safle a hefyd cofnodwyd safle gorffwys dyfrgwn o fewn 30m o'r cynllun felly mae angen otter disturbance licence gan CNC. Yn unol â Pholisi Cynllunio Cymru, dylai i bob cais cynllunio ddangos budd net i fioamrywiaeth drwy ddilyn y dull fesul cam: osgoi, lleihau, lliniaru a gwneud iawn. Dylai'r Datganiad Seilwaith Gwyrdd egluro sut mae'r datblygiad wedi dilyn y dull hwn ac amlinellu'r gwelliannau bioamrywiaeth arfaethedig. Dylai hefyd gyfeirio at ganfyddiadau'r adroddiadau ecolegol a dangos sut maent wedi cynnwys ar y dyluniad. Dylid manylu ar pob gwelliant i fioamrywiaeth o fewn y dyluniai cynllunio cymeradwy. Mae'n ymddangos gall y datblygiad hwn effeithio coed ar y safle, ac felly rwyf wedi cyfeirio'r cais at y swyddog coed i'w asesu ymhellach.
Ymgynghoriad Cyhoeddus:	Rhoddwyd rhybudd ar y safle a gwybyddwyd trigolion cyfagos. Daeth y cyfnod hysbysebu i ben a derbyniwyd y sylwadau isod: • Pryder ynglŷn â pherygl damweiniau o ganlyniad i gynyddiad i ddefnydd o'r llwybr • Dim yn glir pa lwybr saff sydd i feicwyr unwaith byddent yn cyrraedd y bont • Effaith ar argaeledd lle agored ar gyfer cwn/hamddena • Diffyg ystyried opsiynau eraill

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 02/03/2026
ADRODDIAD PENNAETH ADRAN CYNORTHWYOL	

5. Asesiad o'r ystyriaethau cynllunio perthnasol:

Egwyddor y datblygiad

- 5.1 Credir mai polisi ISA 2: Cyfleusterau cymunedol yw'r brif ystyriaeth polisi yn yr achos yma. Mae gofynion y polisi yma yn nodi:

"Bydd y Cynllun yn cynorthwyo i gynnal a gwella cyfleusterau cymunedol trwy:

1. Ganiatáu datblygu cyfleusterau cymunedol newydd, yn amodol ar yr hyn a ganlyn:

i. eu bod wedi'u lleoli oddi mewn neu'n gyfagos â ffiniau datblygu, neu eu bod wedi'u lleoli tu allan i ffiniau datblygu ond oddi mewn i glystyrau, lle bydd y cynnig yn darparu cyfleuster angenrheidiol i gefnogi'r gymuned leol;

ii. yn achos adeiladau newydd, na ellir bodloni anghenion y gymuned leol trwy wneud defnydd deuol o gyfleusterau presennol neu drosi adeiladau presennol;

iii. os yw'r cynnig yn gofyn am ail-leoli cyfleuster, y gellir dangos nad yw'r safle presennol bellach yn addas ar gyfer y defnydd hwnnw;

iv. bod graddfa a math y cynnig yn briodol o gymharu â maint, cymeriad a swyddogaeth yr anheddle.

v. bod y cynnig yn hawdd ei gyrraedd ar droed, beic a chludiant cyhoeddus".

Maen prawf i: mae'r safle yma wedi ei leoli tu allan ond yn ymylu'n uniongyrchol gyda ffin datblygu'r dref Porthmadog. Credir felly fod y bwriad yn unol â'r gofyn hwn.

Maen prawf ii: nid oes adeilad yn rhan o'r bwriad felly nid yw'r maen prawf yma yn berthnasol.

Maen prawf iii: nid yw'r maen prawf yma yn berthnasol.

Maen prawf iv: cynnig i greu mynediad gwell i safle Cob Crwn sydd o dan sylw yn yr achos yma drwy greu llwybr troed newydd ar gyfer cerddwyr a beicwyr a fydd hefyd yn addas i bobol mewn cadair olwyn gyda mannau eistedd a byrddau picnic, credir felly fod graddfa'r bwriad yn dderbyniol ar gyfer y lleoliad ar gyrion canol tref Porthmadog.

Maen prawf v: mae'r safle yma ar gyrion tref Porthmadog a byddai mynediad gwastad i'w gael trwy faes parcio presennol sydyn yn gwasanaethu tref ac archfarchnad gyfagos. Credir fod ei leoliad yn gwbl ganolog ac yn rhwydd i'w gyrraedd trwy amrywiol ffyrdd boed hynny ar droed, trafndiaeth gyhoeddus neu ar feic.

- 5.2 Mae eglurhad y polisi yma yn cadarnhau mai bwriad y polisi yw anelu i warchod cyfleusterau cymunedol presennol ac annog datblygu cyfleusterau newydd lle bo hynny'n briodol. Mae'n nodi pwysigrwydd cyfleusterau hamdden a chymunedol lleol i anghenion ieuchyd, cymdeithasol, addysgol, ieithyddol a diwylliannol ardal y Cynllun, yn ogystal â'i les economaidd. Mae'r hyn a ddiffinnir fel cyfleusterau cymunedol yn cynnwys cyfleusterau a ddefnyddir gan gymunedau lleol at ddibenion ieuchyd, hamdden, cymdeithasol ac addysgol ac maent yn cynnwys ysgolion, llyfrgelloedd, canolfannau hamdden, darpariaeth gofal ieuchyd, theatrau, neuaddau pentref, mynwentydd, addoldai, tafarndai, ac unrhyw gyfleuster arall sy'n cyflawni'r rôl o wasanaethu'r gymuned. Gwelir mai cynllun am lwybr cyhoeddus gyda llcynnau eistedd efo byrddau picnic i fwynhau'r awyr agored sydd o dan sylw yma gyda mynediad yn bosibl i bawb. Credir fod y bwriad a'r lleoliad arfaethedig yn briodol i'r safle ac yn hygyrch i'r gymuned leol. Credir felly fod y bwriad yn cwbl dderbyniol ar sail gofynion polisi ISA 2.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 02/03/2026
ADRODDIAD PENNAETH ADRAN CYNORTHWYOL	

Mwynderau gweledol, cyffredinol a phreswyl

- 5.3 Fel sydd eisoes wedi ei nodi mae'r safle ar gyrion y dref oddi ar faes parcio presennol Llyn Bach. Mae'r bwriad yn ymwneud a thynnu wal derfyn presennol a chreu llwybr cyhoeddus o'r newydd. Er y bydd llwybr cyhoeddus o'r newydd yn cael ei greu ni ystyrir y byddai'r bwriad yn achosi niwed arwyddocaol i fwynderau'r gymdogaeth leol. Yn weledol ni ystyrir y byddai'r bwriad yn amharu'n sylweddol fwy na'r hyn sydd yma'n bresennol ar fwynderau gweledol yr ardal. Nodir fod gwrthwynebiad wedi ei dderbyn ar sail colli defnydd hamddena y safle, ond ni ystyrir y byddai'r llwybr yn cael effaith andwyol sylweddol ar ddefnyddwyr presennol y safle o ran hynny. Ystyrir y bwriad felly yn dderbyniol o ran Polisi PCYFF 2 a PCYFF 3 y CDLI

Materion trafnidiaeth a mynediad

- 5.4 Ni dderbyniwyd sylwadau gan yr uned drafnidiaeth ar y cais yma ar adeg ysgrifennu'r adroddiad. Ni chredir fod y bwriad yn debygol o amharu dim ar faterion yn ymwneud a thrafnidiaeth. Mi fyddai mynediad at y safle ar ffurf llwybr troed ac yn cychwyn o faes parcio presennol i un ochr. Mae ei leoliad yn hwylus o dref Porthmadog yn ei wneud yn hygyrch o ran gallu cyrraedd ato trwy lwybrau a ffyrdd presennol yn ogystal â thrwy ddefnydd o drafnidiaeth gyhoeddus gan fod arosfan bysiau parhaol yn agos yn ogystal â maes parcio o faint safonol ar gychwyn y llwybr. Nodir fod gwrthwynebiad wedi ei dderbyn ar sail pryderon am ddamweiniau ac nad yw'n glir ble byddai beicwyr yn teithio yn dilyn cyrraedd y bont. Ni ystyrir y byddai'r bwriad yn debygol o achosi perygl na ellir ei reoli, ac nid yw'r bwriad yma yn mynd y tu hwnt i'r bont. Credir felly fod y bwriad yn dderbyniol ar sail gofynion perthnasol polisi PS 4

Materion Bioamrywiaeth

- 5.5 Mae'r ymgeisydd wedi cynnwys Asesiad Amgylcheddol Cychwynnol ac mae'r Uned Bioamrywiaeth yn nodi ei gynnwys. Nodir nad oes gwelliannau bioamrywiaeth wedi ei gyflwyno fel rhan o'r cais, ond ystyrir ei fod yn briodol gosod amod cynllunio ar gyfer cytuno'r gwelliannau. Nodir fod yna nifer o goed ar y safle a bod yna arolwg coed wedi ei gyflwyno fel rhan o'r cais. Mae'r arolwg yn amlygu parthau diogelu gwreiddiau ac mae cynllun yn dangos bwriad i osod rhwystr ar ffurf ffens ar hyd y coed yn ystod y gwaith, ac mae'r llwybr yn osgoi parthau diogelu coed. Ar sail y wybodaeth sydd wedi ei gyflwyno ac amod i sicrhau gwelliannau ystyrir fod y bwriad yn dderbyniol ac yn cydymffurfio efo gofynion polisiâu AMG 5 ac PS19 o'r CDLI ynghyd a Phennod 6 o Bolisi Cynllunio Cymru sy'n ymwneud a'r dull fesul cam.
- 5.6 Nodir fod y safle wedi ei leoli oddeutu 220m i ffwrdd o Ardal Cadwraeth Arbennig Pen Llyn a'r Sarnau ac ar sail y mesurau osgoi rhesymol yn ymwneud a dyfrgwn ynghyd a mesurau i osgoi llygredd yn ystod cyfnod gweithio, ni ystyrir y byddai'r bwriad yn debygol o gael effaith sylweddol ar yr ACA ac felly ystyrir fod y bwriad yn dderbyniol o ran gofynion Rheoliadau Cynefinoedd ynghyd a pholisi PS19 o'r CDLI.

Materion Llifogydd a Draenio

- 5.7 Mae'r safle wedi ei leoli o fewn Parth Llifogi 3 (Afonydd a Mor) ynghyd a Pharthau wedi eu gwarchod. Mae paragraff 10.22-23 o NCT 15 yn cadarnhau na ddylai caniatáu datblygiad sy'n fregus iawn ar dir maes glas ym Mharth 3, a dim ond os byddant yn hanfodol i strategaeth y Cynllun Datblygu i adfywio anheddiad sydd eisoes yn bodoli neu gyflawni amcanion economaidd neu amgylcheddol allweddol y bydd cynigion eraill yn briodol Mae'r bwriad ar gyfer darparu llwybr ffurfiol ar gyrion dref Porthmadog ac nid ydyw yn ddatblygiad sy'n agored iawn i niwed ac ar sail yr asesiad uchod ystyrir ei fod yn hanfodol i strategaeth y Cynllun Datblygu i adfywio'r anheddiad sydd eisoes yn bodoli. Ystyrir felly fod y bwriad yn cydymffurfio gydag Adran 10 o NCT 15.

PWYLLGOR CYNLLUNIO	DYDDIAD: 02/03/2026
ADRODDIAD PENNAETH ADRAN CYNORTHWYOL	

- 5.8 Nodir for Asesiad Canlyniad Llifogydd wedi ei gyflwyno fel rhan o'r cais ond nid yw Cyfoeth Naturiol Cymru wedi ymateb ar adeg ysgrifennu'r adroddiad. Mae'r Asesiad yn nodi y byddai'r llwybr wedi ei godi yn uwch na'r tir presennol a byddai yn gweithredu fel haen ychwanegol i amddiffyn rhag llifogydd. Fe ddisgwylir y byddai'r bwriad yn cydymffurfio gyda gofynion rhan 11 o'r NCT a bydd posib cadarnhau sylwadau Cyfoeth Naturiol Cymru yn y Pwyllgor.
- 5.9 Mae copi o gais ar gyfer caniatâd system draenio gynaliadwy wedi ei gyflwyno fel rhan o'r cais. Mae'r Uned Draenio Tir wedi cadarnhau fod cais wedi ei gymeradwyo ac felly ystyrir fod y bwriad yn dderbyniol ac yn cydymffurfio gyda rhan 7 o NCT 15.

Materion Ieithyddol

- 5.10 Yn unol â Deddf Cynllunio (Cymru) 2015 mae'n ddyletswydd wrth wneud penderfyniad ar gais cynllunio i roi ystyriaeth i'r iaith Gymraeg, lle mae'n berthnasol i'r cais hwnnw. Ategir hyn ymhellach gan bara 3.28 o Bolisi Cynllunio Cymru (Argraffiad 12, 2024) ynghyd a Nodyn Cyngor Technegol 20. Mae'r Canllaw Cynllunio Atodol (CCA) 'Cynnal a Chreu Cymunedau Nodedig a Chynaliadwy' (mabwysiedig Gorffennaf 2019) yn rhoi arweiniad pellach ar sut y disgwylir i ystyriaethau i'r iaith Gymraeg fod yn cael eu hymgorffori ym mhob datblygiad perthnasol.
- 5.11 Nodir fod yna rhai mathau penodol o ddatblygiadau ble fydd gofyn i'r bwriad fod yn cyflwyno Datganiad Iaith Gymraeg neu Adroddiad ar Asesiad Effaith Iaith Gymraeg. Mae'r trothwyon o ran pryd y disgwylir cyflwyno Datganiad/Adroddiad wedi ei hamlygu ym Mholisi PS1 o'r CDLI ar y Cyd ynghyd a Diagram 5 o'r CCA. O safbwynt y mathau o ddatblygiadau dan sylw, nodir y canlynol: Nid yw'r bwriad arfaethedig yn cyrraedd y trothwyon ar gyfer cyflwyno Datganiad Iaith Gymraeg neu Adroddiad ar Asesiad Effaith Iaith Gymraeg. Serch hynny mae Atodiad 5 y CCA yn nodi y dylai pob datblygiad tai, manwerthu, masnachol neu ddiwydiannol ble nad oes angen cyflwyno Datganiad/Asesiad iaith Gymraeg ddangos sut fo ystyriaeth wedi ei roi i'r iaith.
- 5.12 Mae'r bwriad gerbron ar gyfer darparu llwybr hygyrch newydd o fewn ardal ar gyrion tref Porthmadog. Byddai'r bwriad yn darparu cyfleuster ar gyfer y gymuned leol ac yn golygu fod mwy o bobl yn gallu mwynhau'r ardal, ac felly ni ystyrir fod y bwriad yn debygol o gael effaith andwyol ar yr iaith ac felly yn cydymffurfio gyda gofynion polisi PS1 o ran hyn.

6. Casgliadau:

- 6.1 Wedi pwysu a mesur y bwriad yng nghyd-destun y polisiau perthnasol ystyrir fod y bwriad gerbron yn dderbyniol ac yn cyd-fynd gyda'r polisiau perthnasol.

7. Argymhelliad:

Caniatau gydag amodau -

1. 5 mlynedd
2. Cwblhau'r bwriad yn unol â'r Cynlluniau
3. Cwblhau'r bwriad yn unol â'r mesurau lliniaru ac osgoi rhesymol, a mesurau osgoi llygredd a gynhwysir o fewn yr Asesiad Amgylcheddol Cychwynnol a'r mesurau diogelu coed a gynhwysir o fewn yr Arolwg Cynllunio Coed.
4. Amod gwelliannau Bioamrywiaeth